

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Valutánk.

Írta: dr. Illés Dezső.

Köztudomású dolog pénzünk értékének jelentékeny, aggasztó csökkenése. Kereskedelmi és iparilag bármennyire elmaradt is Veszprém, azért annyira még sincs elszigetelve, hogy erről a nagy kérdésről itt tudomást ne vennénk. Ha nem vagyunk is közvetlenül bekapcsolva a világforgalomba, azért felismerjük ennek a kérdésnek a fontosságát és beszélünk róla. Legfeltűnőbb jelenség ezen a téren az az óriási rosszabbodás, mely valutánkat *Németországban érte*, úgy hogy ott ma 100 márka értéke 150 korona. Nagyfokú a rosszabbodás Svájcban és a semlegeseknél, de a legnagyobb Németországban. Az osztrák-magyar valuta hanyatlása már a háboru elején kezdetét vette s hamarosan elérte azt az aggasztó mérték, melynél jobban katasztrófális következmények nélkül már aligha rosszabbodhatik.

Önkénytelenül felvetődik minden gondolkodó emberben a kérdés, hogy mi okból ér a *németek szemében* most a mi pénzünk kevesebbet, mint amennyit ért a háboru előtt? Hiszen a háboru csak fokozhatta minden irányban a bizalmat, mellyel a német nemzet a magyar iránt a háboru előtt

viseltetett. Ha a háboru előtt még valamivel párin felül állt a márka, a háboru alatt, amilyen hamar a mai óriási magaslatra felszökött, oly gyorsan le kellett volna szállnia és el kellett volna érnie a paritást, a teljes *egyenlő* értékűséget, kifejezőül annak, hogy a háboruban teljesen egyenlőrangú felek vagyunk, megbízhatóságunk, hűségünk, vitézségünk nem áll semmivel sem alatta a német hűségnek és vitézségnek.

Mégis ellenkezője következett be annak, amit vártunk, a *német gazdasági politika* valutánkat teljesen megrontotta, devalválta jobban, mint a semlegesek, devalválta oly mértékben, hogy ilyen megrontást még ellenségeinktől is rossz néven kellene venni és legellenségesebb cselekedetnek kellene minősíteni.

Hogy a valutának Németországgal szemben való megrosszabbodása mit jelent, azt hozzáértő embernek nem kell magyarázni. Laikus is azonnal megérti, ha egy példát mondok. Ha egy métermázsa buza nálunk 50 korona, azért a németnek — a pénz mai értéke mellett — 33 márka 33 pfenniget kell adni. Viszont, ha mi veszünk egy 33 márka 33 pfennig értékű gépet a némettől, nekünk azért 50 koronát kell adnunk, mert a német márkával fizet és márkát

kér a portékájáért, amit nekünk, ha veszünk tőle, meg kell szerezniünk.

Keresve az okokat, melyek, valutánknak a márka javára való megromlását előidézték, sokan arra gondoltak, hogy ennek az oka a fedezetlen bankjegyforgalomnak óriási emelkedése. De erre azt kell felelni, hogy Németországban ép úgy *nyaklő* nélkül nyomják a bankjegyeket, mint nálunk. De meg az is bizonyos, hogy a bankjegyek az igazi fedezete lényegileg, nem a bank pincéiben levő aranyban, — ami különben a mi bankrendszerünk mellett mindig kevesebb, mint a forgalomban levő bankjegy mennyisége, — hanem a nemzet életreválóságában, munkakedvében, tehetségeiben és megbízhatóságában van. Kérdem: nem adtuk-e mindezeknek a döntő jelentőségű kellek megletének kétségtelen jeleit a háboruban, — nem álltuk-e ki a próbát, hogy az elvállalt feladatnak minden irányban megtudunk felelni?

Másban kell tehát a valutaromlásnak okait keresni. Itteni kereskedő barátaim, akik ezekhez a kérdésekhez értenek s akiknek ezt a kérdést feltettem, nagyon hamar megtalálták a feleletet. Szerintük kétségtelen, világosan érthető, hogy valutánknak Németországban való megrosszabbodását a *kereslet és a kínlat* árszabályozó

A frontról.

(A kereszt.) Szürke sapkamon a svájci államcimerrel: a vörös mezőben a kis fehér kereszttel, indultam utnak mindig, valahányszor a nagy tömbölszba vitt a nótás, virágos vonat. Nem babonás hitből, nem is meggyőződésből, hanem csak véletlenül, vagy talán inkább ösztönszerűleg. Hálás voltam azokért a csillámló őröm napsugaraitól színes napokért, amelyeket a háboru véres zivatara előtt Svájc pompás, káprázatos szépségű földjén eltöltöttem, vidám, gondtalanul, hogy a mellem acéljára odaölelni szerettem volna az egész csodás világot. Hálából: az azur tavak pompájáért, az üvegfestményszerű káprázatossággal csillámló havasokért, a genfi színes parkok, zürichi ósdi színek, berni misztikus árkádok, — svájci gyönyörűségekért, amelyeket egykor mohó szájjal, szomjas szemmel szürcsöltem!

Soha nem hagyott el halálba indulásomkor a svájci kereszt. Ez a fölséges mélységű szimbólum, az emberszeretnek ez a vérrel itatott, vérrel megszentelt jelvénye mindig ott csillogott a sapkamon. Orosz hordák felé, amelyek mohón, szélesen özönltek el a pompás üdezöldben álmódzó galíciai mezőseket: a svájci kereszt oltalma alatt fogtam marokra puskámat. S amikor Galícia gránáturta szomorú földjén sájtva, viljogva húztak el fejem fölött rémes acélmadarak: a muszka gránátok és kőhőgre, bódulva röppentek el az alattomos srap-

nellek, ezernyi-ezer orosz nyavalyában, rémesen halgató éjszakák sötétségében, magányos áldogálások idején a lövészárók drótszövevényei előtt, amikor bolondoskedvű orosz golyók szerelemmel döngtek körül: néha eszembe jutott az a kicsi kereszt a sapkám posztóján... Ilyenkor, a hangos hanggal hallatszól gyors szívverések ideges muzikájánál, erős hittel hittem, hogy a kereszt oltalma alatt nem foghat golyó...

És hát mi óvott meg, mi tartott meg pokoli csatatűzek őrvirág pillanataiban, perceiben, amikor könnytelen könnyeket sirtam és szenvedtem, mint Lear, mint Raszkolnyikov, mint Viniciusz? A véletlen? Igen, vannak véletlenek, amelyektől némelykor életek függenek. De az nem volt, nem lehetett véletlen, hogy jobbról is, balról is, környéken csontmarokkal gyilkolt a halál, — én meg virulón, egészségesen, csak egy kicsit sápadtan, reszkette, de élve, — élve! — lapultam meg a barna agyaggrögökön...

A kereszt, a kereszt óvott; a kereszt csillogó fénye, sugárzó glóriája óvott és hozott vissza!

Mások apró kis érmekbe helyezték bizalmukat, én a kereszt lábaihoz tettem sorsomat... és a kereszt, a kis svájci kereszt, az apró sárgaréztűn álló kis vörös-fehér, ötven centimes-ba került kereszt: ime, vissza is hozott!...

... Hamlet mondja: Több dolgok vannak földön és égen, mintsem bölcselmünk álmodni képes...

(Elhordják a házat.) Vinogradnál történt, Stanislaw alatt. De ugyan hol is történhetett volna másutt, mint Vinogradnál, ahol annyi, de annyi érdekes és mulatságos, szomorú és vidám epizód történt meg?! Ahol oly kedélyes és békés élet folyt a rajvonalaiban, hogy az emberek lassan-lassan egészen elfelejtették, hogy háboruban vannak és annak is a legszélös stációján.

Frontunkra pontosan derékszög alakjában ékelődött be egy falu, azaz, hogy a mi frontunk ékelődött be a faluba, mert a falu előbb állt már ott azon a helyen, mint a mi rajvonalkunk! Egészen a rajvonaltól árkáig megvoltak a házak az út mellett, az árkokon és a drótkadályok szöges labirintjein túl azonban már csak üszkös romok gyászolják az egykor büszke önteltséggel álló házakat. A rajvonalkunkon túl megszűnt a falu: kormos, égett gerendák, fekete téglák, égett dombok jeleztek a házak helyét, a kísérteties magányossággal égnek emelkedő kéményekkel együtt.

Közvetlenül közelünkben állott egy ház. Egy igazán csinos, ezen az őlszerű házaival undorkeltő vidéken szinte szokatlanul kedves cserepes ház. A ház vadonatúj lehetett, annyira új, hogy talán még nem is lakhatott benne a gazdája se, az aki rengeteg verejtékes munka árán dolgozgatta össze magának. Zárva volt minden ablaka, ajtaja. A ház lakatlan volt. Egyike volt azoknak a százezernyi galíciai háznak, amelyeknek lakóit a háboru véres, zivatáros viharzása messzi-messzire elűzte.

funkciója okozta. A németek nem tehetnek róla, hogy a márka olyan drága, ők ebben a dologban teljesen ártatlanok, mindennek a kereslet és a kínálat az okozója. Minél inkább nagy szükségünk van olyan árukra, melyek csak Németországban kaphatók, a mi részünkről tehát nagy a kereslet. Viszont Németországban ezidőszere ezek az áruk korlátozott mértékben vannak meg, tehát az ő részünkről kicsiny a kínálat. Világos, hogy ennél fogva emelkedik a német áru ára, de emelkedik a márka ára is, mert arra nekünk, mint fizetési eszközre, nagyobb szükségünk van.

Hiába hoztam fel ezzel szemben, hogy a kereslet és a kínálat nem magyarázat, mert az maga is igen bonyolult tényelmekből álló tényező-komplexum, mely tudományos vizsgálat után sem tudja adni az áralakulás egyenletének megfejtését, hiába bizonyítottam, hogy én ebben a kérdésben főleg szubjektív értékelés, erkölcsi momentumokat, illetve az utóbbiaknak hiányát látom; a szakemberek, különösen az utóbbi megjegyzésért ugyancsak lesajnáltak, fölnyíes közlegyintéssel leintettek s megállapították, hogy az ügy el van intézve s hogy a németek objektív eljárásához kétey nem férhet.

Nagy elégtételt éreztem ezek után a hónap első napjaiban, mikor a fővárosi lapokban olvastam Krausz Simonnak, az egész ország Krausz Simijének, a kiváló gyakorlatu közgazdászának e tárgyról megjelent nagyszabású nyilatkozatát. Krausz Simon kifejezetten a német gazdasági politika felelőségéről beszél, mely őket a mi valutánk megromlásáért terheli. Nem mondja ugyan direkt, hanem indirekt — és én is bosszánatot kérek e kifejezésért, mert nagyon kemény —, hogy Németország bennünket ezen a réven magyarul mondva: *megsarcol*. Csak indirekt fejezi ki, hogy tulajdonképpen a németekről beszél. Azt mondja: „Angliának üzlet a háboru s bankárja és fuvarosa szövetséges társainak, akiket kiméletlenül megsarcol, tekintet nélkül arra,

hogy az ő világhatalmáért harcolnak. De merőben más a viszony köztünk és Németország között, akiket az ideális célok azonosossága kapcsolt össze”. Ebből világosan következik, hogy valutánk nagymértékű megromlása nem egyéb, mint közönséges sarcolás. Következik, hogy ez nem valami, *természeti törvényféle kényszer folytán állt elő*. A németek ezt másképen is, szebben is csinálhatták volna s nem kellett volna ezt így csinálniok, csak azért, mert mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy viszont őket megsarcoljuk s így kárpótoljuk magunkat, vagy méltányosabb árt érjünk el. Valutánk jobban állhatna, ha ebben a kérdésben — amint erre Krausz világosan utal — a *németeket erkölcsi tekintetek is vezették volna*.

Nem akarom ezt a kérdést tovább fejtegetni, hiszen a valutaháborúság kérdése nem Veszprémben fog eldőlni.

En az a kérdést, mely különben pusztán gazdasági kérdésként, rideg anyagi szempontból is kezelve, óriási fontosságu, azért hoztam itt fel, hogy lássuk, hogy a tisztán *anyaginak* tetsző kérdésekben is az erkölcsi szempontok dominálnak s — lásuk, hogy mennyire nem *fizikai folyamat* — amint Marx hitte — a gazdasági élet. Erre tanum Krausz Simon, a rideg pénzember, aki ben él a gazdasági élet boszorkánykonyhájának közepében s *bizonyára jobban tudja, mint mi, hogy sokat, talán mindent* nem azért teszünk úgy, amint teszünk, mert nem *tehetjük* másképen, hanem mert nincs meg hozzá a kellő erkölcsi tartalmunk, erőnk és bátorságunk.

Ezen egy példa nyomán fáradt tekintetem átsiklik a háborús gazdasági élet egész területén és világosan látom, hogy ezen a téren milyen rosszul viseltük magunkat. Világosan látom, hogy urrá lett felettünk Moloch, a fékezhetetlen meggazdagodási vágy. Látom, áttekintve a háborús rendeletek és törvények nagy tömegén, hogy a kormány milyen félenken nyult hozzá ennek az érzésnek megfékezéséhez a jog

és gazdasági élet közjogiasításához — s a közigazgatási hatóságok, milyen tétován szereztek érvényt a törvénynek, vagy rendeletnek, ahol az mégis módot adott a kapzsiság megfékezésére. Félek, emiatt nagy értékeink mennek veszendőbe.

Mert még a magam fajta ember is gondolkodóba esik a jövő cselekvési irányának megszabásánál, mikor látja, hogy ebben a rettenetesen vizözönhöz hasonlítható szerencsétlenségben, mikor az élő emberek millióit áldoztuk fel sokan önként, szívesen, de főleg a törvény kérlelhetlen parancsa folytán: nem áldoztunk egymásért sem magán, sem szövetségközi vonatkozásban munkát, értéket, nyereséget s ezt a törvény sem követelte tőlünk oly kérlelhetlenül, mint amatt. Drágára tartottuk a portékánkat az állammal és magánosokkal szemben is és ezzel hihetetlenül magasra fokoztuk az állam háborús kiadásait és magunk rontottuk magunk szemében pénzünk értékét. Áldoztunk tenger vért, mely felett az egész világ gyászba borulva zokog — de nem túrtuk, nem birtuk, hogy kárba vessen egy *csepp* — *profit*.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. Felsőpere pusztra (Veszprém m.) a harctéren eltűnt tanítóit helyettesítő tanítónt kereső a jövő tanévre. Fizetése 1200 korona egy évre, egy butorozott szoba a tanító lakásából, ágyruha-használat nélkül, fűtés. Élelmezést havi 40 koronáért a tanító családja adja. Folyamodást az iskolafenntartóhoz, özv. gróf Nádasdy Tamásnéhoz címezve, a bakonyánai esperességhez kell küldeni. Határidő: augusztus 28. Az állás szept. 10-én elfoglalandó. Prácsér Albert esp.-plébános.

Pályázat. A pápai róm. kath. hitközség iskolaszék megbízásából Pápán, a róm. kath. hitközségnél elhalálozás folytán megüresedett V-ik számú férfi-tanító állásra pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása az 1913. évi XVI. t.-c. 4. §-a alapján megállapított tanítói fizetés, amelyhez a hitközség 760 koronával járul hozzá, a többi államsegély. Lakbéré 520 korona és 20 korona kertiletmény. A megválasztottinak kötelességei: a „Gondviselés” egyesületbe belépni, a reábizott osztályt vezetni, a karnagyt akadályoztatása esetén az egyházi teendőkből helyettesíteni, a deák-miséken orgonálni, a gyermekeket hetenkint egy órában az egyházi énekre tanítani és az igazgatótanítónak az irodai dolgokban segédkezni. — A folyamodványt, amelyhez mellékelni kell: keresztlevelet, tanítói oklevelet és működési bizonyítványt, Kriszt Jénő esperes-plébános címére szeptember hó 1-ig kell betérjeszteni. Az állást a választás után azonnal el kell foglalni. Grätzer János igazgató-tanító.

Pályázat. A balatonszentgyörgyi róm. kath. elemi iskolánál az üresedésben levő osztálytanítói állásra pályázatot hirdet az iskolaszék. Javadalmazás: törvényes fizetés államsegéllyel. Egyszobás lakás fűtés és tisztogatással. Kötelességei díjlel szerint. A „Gondviselés” nyugdíjintézet tagja lenni köteles. Pályázati határidő 1917. szeptember hó 1. délután 3 óra. Okleveles tanítónk is pályázhatnak. A megválasztott állását azonnal köteles elfoglalni. Kérvényeket Németh János plébános isk. elnök címére kell küldeni Vörs (Somogy megye.)

Veszprémegyházmegyei r. kath. tanítók ruhaszerzési segélyének kiutalása.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1917. évi 1870. M. E. számú rendelet alapján a veszprémi egyházmegyei elemi iskolai tanítók részére 500—500 korona ruházat beszerzési segélyt utalt ki a következő adóhivataloknál:

A **devecseri adóhivatalnál** 1917. évi 76986. sz. alatt özv. Timáné Peitl Anna, Vágner Lajos, Csaplár János, Sikos Péter, Pauer István, Kondor Ferenc, Krasovszky Béla és Krén György devecseri, Magvasi Ádám, Bauss M. Regina és Englert Rozália kislódi, Hauszer Károly bakonygyepesi, Keszel János ajkai, Kisfaludy Mihály és Kisfaludyne Kellier Mária ajkai-csingervölgyi, Zalka István tócskeréndi, Tikos Veronika bódéli, Vendler Jenő kolontári, Erdőssy József padragi, Torma József ócsi, Fülöp László csekuti,

Egyszer egy bakánk szeme megakadt az élénk piros cserepzsindelyeken. Nézte-néздеgte. Valamit lassan dünyögött is a kurta pipa csutorája mögöl, de hogy mit, azt nem lehetett tudni. El-elfordult a ház irányából, tett-vett, a dolgai után látott. De csak megint azon kapta magát rajta, hogy újra csak a szép cserepeket bámulja!

Aztán fölkerelkedett. Lassan odaballagott a házhoz. Valahonnan létre is került. S most már egyszerre fönt volt a baka a ház tetején. Szakértelemmel nézegette a gyönyörű cserepeket. És egyszerre bontani kezdte a tetőt... Leszedett vagy harminc cserepet és visszaballagott velük a földőzéke kunyhóházhoz.

— Ott úgy se köll senkinek se, itt meg jó lesz, legalább nem csurog be, az eső — magyarázta mentegetőzve.

Fölrakta a cserepeket szép sorjában a földőzék tetejére. Éppen odailetek.

Rövid idő múlva már két baka somfordált a ház felé. Egy szempillantás és azok is a tetőt lovagolták. Azok is bontogatták a cserepeket és némsokára — egyszerre üresek lettek a cserepeket tartó lécek...

Most egy napig, két napig csönd volt. A ház állt, állt, nyugodtan, egykedvűen türt, hogy szép lassan visszavegyék tőle mindazt, amit eddig reáraktak. Hanem harmadnap megint elindult egy baka, megint a falhoz került a lajtörja és megint fönn lovagolt a tetőn egy pusztító. Fezegette, szabdalgatta a léceket. Aztán a gerendákat moz-

ditották el a helyükből. Azok is lekerültek a tetőről, le a földre. Hetednapra nem maradt egyéb a a pompás, csinos kis galíciai házból, miut a négy pusztá fal... Tető, lécek, gerendák, ablakok, ajtók minden-minden a rajvonalba került róla... Ugy, hogy mire a hetedik nap éjszakáján egy le-suttanyó muszka gránát megölte, már csak a pusztá falakat dönthette halomra. Mindn mást, az egész házat, széthordták a bakák.

Péchy-Horváth Rezső.

GONDOLATOK.

A bölcsesség szülője a komoly elmélkedés, nevelője pedig a lelki nyugalom; tehát az élet-bölcsességet komoly elmélkedés és lelki nyugalom által lehet megszerezni.

Az öregektől bölcsességet tanulhatunk, ha ők azt maguknak a hosszú élet iskolájában megszerezték.

Némely ember csak szerencsésebb másoknál, de nem boldogabb; mert a szerencse még nem boldogság.

Ki másokat tanít, mint a szövétnek lángja, önmagát emészti, midőn másoknak világít.

Minden ismeretnek legfőbb értéke abban áll, ha az önismeret és a lelkiismeret nem hiányzik belőle.

Ha a jelen szomorú, az elmúlt szép időknék emlékei vigasztalnak bennünket.

Beivel Odön pusztámiskei, Kocsy Kálmán és Arányi Ilona noszlopi, Bencdek Lipót bakonypölöskei, Masszi Ilona bakonypölöskei, Baumann Ferenc, Udvardy Gyula és Eszes Pál magyarpolányi, Ács János dabronyi, Fekete Károly somlóvecsei, Rizinger Lajos vidi, Dombó Péter és Arany Julianna debai, Trótsits Mátyás orszói, Werner Károly és Steiner Bála kertai, Szabó Imre és Ipsics Gyula somlóvásárhelyi, Velics Gabriella somlóvásárhelyi, Nagy János és Nagy Vilma borszörcsöki, Ober János somlójenői, Kocsis József és Molnár Emma túskevári, Kovács Miklós apácázatornai, Kuster Vilmos karaközörcsöki, Szatlmayer Gyula középiskolai, Soós Pál kiscsörsi és Nopák Pál felsőörsi el. isk. tanítók részére.

A tabi adóhivatalnál 1917. évi 103935. szám alatt Gerhardt Anna kiliti, Beniczky Matild nyími, Schulz Aranka nagyberényi el. isk. segédtanítónők részére.

Jegyzet Somogyi cikkéhez.

Sopron vármegye közigyűlésén a papság anyagi helyzete érdekében megindított mozgalom szélesebb mederben kezd folyni a talán még mindig távoli célpont felé. Érdeklődve olvastam a napokban Somogyi cikkét lapunk hasábjain. Senki sem vádolhatja az alsópapáságot azért, hogy nagy hangon kiabálna a megélhetés javulásáért; sőt ellenkezőleg, a nagyon jogosult panaszhangok is csak ajtók mögött maradnak, ritkán kerülnek a nyilvánosság elé. A rosszmájú emberek azt mondhatnák, hogy tényleg mire való is volna a panasz, hiszen „van a papoknak elég.” De kérem, ne felejtsek el, hogy a Bakony mélyében az akai plebános is pap! Pedig ha sokan vannak ilyen papok, akkor a rosszmájúak is elismerik, hogy a panasz jogosult. És én ennek dacára is mellőzöm a kérdés velejét, hogy a papság anyagi helyzetén változtatni kell azért, mert e helyzet nyomorúságos; inkább a kérdés oldoztatásánál is előtérbe helyezem azt a fontos körülményt, amit Somogyi is kiemel cikkében, hogy amikor a lelkész a megélhetés kényszerűségétől szorítva, jogát a természetbeni szolgáltatások körül érvényesíteni akarta: ami a fő, a hitélet hanyatlása volt a következménye.

A természetbeni szolgáltatásokat két főcsoportba lehet osztani: t. i. a plebániáföldek művelése („papduga”) és a párber (lélekagabna). Jaj annak a plebánosnak és ami a fő, a hitéletnek, aki jövedelme gyanánt mindkettőt élvezi.

Azt hiszem, Timon Ákos professzor minden jogi kérdést igen bőven szétboncolgatott már, midőn érdemesnek tartotta, hogy a párberéről értekezzen, annak eredetéről, jogi természetéről tudományos nézetét írásba foglalja. Aki a párbert, a hívek munka és természetbeni szolgáltatásait élvezi, az nem kíváncsi arra, hogy ezen élvezeti cikk önkéntes adományából származó jogszokás-e, közjogi jellegű-e, személyes teher-e, avagy ingatlanon nyugvó dologi teher-e? Mondom, mi papok mindeme csudálatos fejtegetésekre már csak azért sem vagyunk kíváncsiak, mert inkább az érdekel minket, hogy eme furcsa, ősi, sok kifogás alá eső jövedelemtől — főleg a hitélet érdekében — mi képen és mikor fogunk megmenekülni?

Ha a lelkész és hívei közt elégedetlenség, hideg közöny, szeretetlenség van, ennek oka leginkább és legtöbb esetben az ezerszer elátkozott természetbeni szolgáltatás. Már az a körülmény is igazságtalan és méltánytalan, hogy a szolgáltatásoknál nincs a gazdák között különbség a legtöbb faluban. A nyomorúságos öreg ember, a gazdasorban, aki már saját földjét is alig képes művelni, épúgy köteles a „papdugát” megtenni, mint a másik gazda, aki családjaiban talán három-négy férfierővel rendelkezik; mert a régi, ősi intézkedések nem tesznek különbséget gazda és gazda között. — Továbbá a párbergabna fizetésénél is rendszerint a gazdák egyazon mennyiségben fizetnek; akinek vagyonaszára terem, épannyit, mint akinek alig jut eladásra.

Községemben vannak olyan kistermelő gazdák is, akiknek eladásra semmi sem marad; félretesszük a háziszükségletet és a vetésre való, visznek a tehénnek, kanásznak, kovácsnak, bakternek, ludasnak és kisbíróknak; aztán a papnak és mesternek (ocsuval és egyéb jókkal keverve) és alig marad valami, amit — a rekvirálók elől eldugjanak.

Emiatt keletkezik azután a sok elkeseredés, zugolódás, dühös kifakadás, sőt sokszor a járandóság megtagadása a hívek részéről, és elkedvetlenedés, elhidegülés, ingerültség a lelkész részéről. Hogyan lesz kedve hirdetni a gyakori gyónást és áldozást, mikor a hívek az ő személyében inkább látják a végrehajtót, a kizsákmányolót, mint a lelki-

atyát; azért említem főleg e példát, mert a hitélet hőmérője a gyakori gyónás. A hívek ispánt látnak lelkészükből, mikor a kisbíró útján utasítást kapnak a közmunka elvégzésére. A közmunkában még nagyobb vesztély rejlik a hitéletre nézve, mert a földmives ember vérgigéző háborodik s lelkében lázong, mikor alkalmas időben nem a saját földjén, hanem a lelkési földön köteles dolgozni.

A plebánia-földeken a munkára kiterelt hívek ássák meg azt a szakadékot, mely a lelkész nyájától elszakítja. Ime tehát a hitélet, a hívek és papja közötti őszinte egyetértés szempontjából látom oly sürgősnek a papok anyagi helyzetének javítását. Kongruával, korpotlékkal, ruhabeszerezési segéllyel, egyéb pótlékkal lehet ugyan fokozni az alsópapáság csekély jövedelmét, de — ami a fő — a hitélet szempontjából, a régi, elavult és elátkozott párber megszüntetésével, annak igazságos és méltányos megváltásával lehet a papság anyagi helyzetét gyökeresen megjavítani. Szeberényi László.

Színház.

Kedden, aug. 14-én kezdte meg Fodor Oszkár színtársulata veszpremi szereplését s a szebbnél-szebb Schubert-dalokkal átszőtt, hangulatos biedermeier-operett *Három a kislány* előadásával értékes belső és zajos külső sikert aratott. A legnagyobb rész e sikerből Koronkay Rózsit illeti, akinek Medi-je maga a természetes báj s éneke-játéka minden részletében tisztán érezte a darab hangulatát. Értékes erőt nyert a társulat Krémer Jenőben, aki a vérbeli komikus meleg kedélyével ötletesen rajzolta meg Tschöl-papa torz alakját. Hevessy Mariska Grizi, Falussy István Schubert szerepében tünnek még ki. Andor Zsigmond megértő lélekkel szólaltatta meg a zene sok finom szépségét. A darab kiállításában azonban sokkal több stilszerűség lett volna szükség. Az operett szerdán is telt házat vonzott.

Csütörtökön Gábor Andor Szép asszony c. vígjátéka került színe kitűnő előadásban. Maga a darab gyenge alkotás. Egyetlen új alakja Mariann, a szép asszony, aki feleségül megy a gazdag orvosprofesszorhoz, hogy — fényes életmódhoz jusson, megcsalja a férjét, mert az — nagyon jó, nagyon elnéző ember, a szakítás után visszatér hozzá, sir és könyörög, emlékeket ujít fel, szerelmet, megbízást hazudik, hogy — a szegénységből ismét a fénybe juthasson s mikor férje jósága céljához segíti, újra kezdi régi játékát azzal a férfivel, aki előbb bajában cserben hagyta. Mikor újabb búne is kitűnődik s férje ismét elkergeti, hogy a botrány fel ne tűnjék, végigtáncolja az estélyt, kezében a házassági kötelezvényvel, amelyet férje csikart ki számára büntetésül. Majd a valóper tárgyalásának előestéjén, mintha semmi sem történt volna, meg akarja ismételni a kibékülés már egyszer bevált jelenetét, de amikor látja, hogy helyét már más foglalta el a férje szívében, szitkozódik és rágalmaz, majd hogy a vígjáték vígjáték maradjon s a daraboknak is vége legyen, nevetve üdvözlözi az utódot. Ez a nő a darab cselekményének középpontja.

De a közönség türelmes, az írói mesterkedés ötletei elkápráztatják, a színjátszás fogásai megvesztegetik, az itt-ott felcsillanó igaz vonások megtévesztik s a belső igazsággal nem törődve, elszórakozik az új formába öltöztetett, tetszetős féligazságokon, köznapai bölcseségeken, amelyek a darab dialógusaiban csillognak, az igazán váratlan fordulatokon s azon a pár jól rajzolt alakon, akik hosszú vándorutjukon regényekben, színművekben, ide is eljutottak. A pillanatnyi siker meg van, más alig is lehetett az író célja.

Az előadás messze felülmúlta a darab értékét. Mathényi László, Benedek dr. személyesítője, igen értékes színésznek mutatkozik. Kellemes organuma, szép beszéde, higgadt, jól átgondolt játéka, realis és mély jellemzése fő erőssége volt az előadásnak. Hevessy Mariska művészetének megnyerő tulajdonságaival szinte feledtetni tudta szerepének nagy fogyatkozásait. Csipkés Valy Rózsika szerepében megérdemelt, őszinte sikert aratott. Kár, hogy beszédmódja még kissé éles és nem illeszkedik bele a társalgás könnyed folyamatoságába. Gulyásné, Falussy, Pestit és Homokay Gabriellát kell még dicsérlettel kiemelni. Dedk Lőrinc gyenge volt a rábizott feladat megoldásához.

Pénteken Beznauer és Schauer 4. felvonásos operettjét adták, amelyhez a zenét Kollo és Bredschneider írták. Az egész operett az apró részletek bonyolultságában tűnődő tömegében fullad. Cselekményét a

nagyapák és nagyanyák kezdik és csak az unokák fejezik be majdnem egy évszázad múlva, hogy a boldogságot, amelyről a társadalmi előítéletek Nadaskay táblabíró leányát és Benkő Pista lakatos inást megfosztották, utódaik báró Benkeő Zoltán huszárhadnagy és Kovács Ilonka kis divatárúsnő a társadalmi előítéletek ellenére is elérhessék. E hosszú családi történet szétfolyó ágait gyenge szálak fűzik egybe, de bő alkalmat adnak a színjátszó ügyesség kifejtésére. Koronkay Rózsának és Falussy Istvánnak alakításaikban a négy felvonás alatt a gyermek kortól a késő öregseig kell eljutniok s nehéz szerepüket teljes sikerrel oldották meg. Krémer Jenő és Gulyás Menyhért hasonlóan változatos alakításait gazdag komikumuk tette élvezetessé. Vida Ilus és Várdi László táncait zajos tapson jutalmazták. A zenekar és színpad együttműködése néha ingadozott, de a zene értékesebb részletei zavartalanul érvényesültek.

H I R E K.

— **A király születésnapja.** Veszprém város meleg ünnepség keretében ülte meg királyunk születésnapját. Csütörtökön este egy honvéd osztag zenéstakarodót fuja bejárta a várost, pénteken reggel pedig ünnepi ébresztő volt. A katonaság részére reggel fél nyolckor tábori misét mondtak. A tisztikar pedig megjelent a 9 órai hivatalos misén, melyet dr. Rédey Gyula nagyprépost celebrált a központi papság segédlete mellett. Ezen a misén az összes hatóságok is résztvettek.

— **A balatonszabadi szanatórium** ünnepélyes felavatása f. hó 26-án lesz fényes ünnepség keretében. A király képviselőjében Miksa főherceg jelenik meg, részvevő rajta a magyar kormány és sok előkelőség. Az egyik avató beszédet dr. Ratt Nándor kinevezett püspökünk mondja.

— **Szent István napja.** Országunk alapítójának kegyeletes ünnepé egyuttal hazánknak is szent napja. Országos ünnep lévén a székesegyházban hivatalos mise lesz, melyet délelőtt kilenc órakor dr. Rédey Gyula c. püspök celebrál. Az ünnepi szentbeszédet dr. Kis György theol. tanár mondja.

— **Aranymise.** Udvardy Ferenc szentszéki tanácsos, nyug. plebános holnap, Sz. István napján délelőtt 8 órakor mondja aranymiséjét az Angolkisasszonyok templomában. Manuduktora Kránitz Kálmán felsz. püspök lesz.

— **Tábornoki kinevezés.** Ófelsége a király születésnapja alkalmából Pfendesack Béla honvéderedest, a várpalotai m. kir. honvédcsoportgyakorlótér parancsnokát tábornokká nevezte ki. Mindazok körében, akik a nagyműveltségű, finom ízlésű és nemes, vallásos érzületű tábornokot ismerik, e régén várt kitüntetés osztatlan, igaz örömet kelt. E kitüntetéssel ugyanis Ófelsége a honvédség egyik legkiválóbb tisztjének rendkívüli szolgálatait jutalmazta. Mint vezérkari tiszt, egyike a legképzettebb tiszteknek, aki ritka tehetséggel, páratlan munkásságával és nagy műveltségével korán magára vonta előjárói figyelmét. Több éven át volt a kassai honvédkerületi parancsnokság vezérkari főnöke és e minőségében a hadgyakorlatok alkalmával kitűnt nagy stratégiai képességével. Majd hosszabb ideig mint a honvédelmi minisztérium I. osztályának referense, a magyar király személye körüli darabont testőrség szabályzatának megalkotásával és a honvédség fejlesztése körül kifejtett óriási munkásságával, legutóbb pedig 1913. óta mint az ujonnan létesített várpalotai m. kir. honvédcsoportgyakorlótér parancsnoka, ezen állomás megteremtésével és szervezésével elévülhetetlen érdemeket szerzett magának a honvédség történetében. Jelenlegi magas méltóságában Pfendesack Béla Kassára helyeztetvén át, mint állomásparancsnok helyettes, mindenki őszinte sajnálattal látja távozását Várpalotáról, ahol a nemes szívű, finom lelkű urat igaz tisztelet, nagyrabecsülés és osztatlan szeretet környezte. Utódja a várpalotai m. kir. honvédcsoportgyakorlótér parancsnokságában nemes Glatz Győző lett, akit a legelső hadúr ugyanezen alkalommal nevezett ki honvédalezredesse.

— **Bíróági kinevezések.** A legutóbbi bírói kinevezések alkalmából a király dr. Strausz Sándor és dr. Bajóti Odön kir. tsvzéki bíróknak, továbbá Boda Antal kir. vezető járásbíróknak a kir. ítélőtáblai bírói címet és jellegű adományozta. Ugyanezen alkalomból Schützler István és Szabó Sándor tsvzéki bírókat a VII. fiz. osztályba léptették elő.

— **Agg papok nyugdíjalapjára.** *Ujváry* Endre dr. miklósi lelkész, a pápai r. k. tanítónőképzőnek volt igazgatója, a veszprémi megyeháza agg papok nyugdíjalapjára 1000 K-t adományozott.

— **Katonai kinevezések.** A király f. évi augusztus elsejével ugyaninnen számítandó ranggal kinevezte ezredessé nagyvárad. Istvánffy Miklós alezredest; *alezredessé* Nagy László alezredest cím- és jelleggel és Glatz Győző őrnagyot; *századossá* Molenda Rezső főhadnagyot; *főhadnagyként* Sárcz László, Nyári Rezső, Komássy Géza és Horváth Zoltán hadnagyot. — A tartalékban *főhadnagyként* Faragó Frigyes (1916. augusztus 1-i ranggal), Szűcs Ede és Boér Ágoston tart. hadnagyokat; *hadnagyként* Sauer Oszkár, Papp Imre, Fülöp József, Bajszár János, Schumacher Károly, Drényovszky András, Sárkány Barnabás, Rosenzweig Jenő, Kukorelly Pál, Kerényi Andor, Zsoldos Gyula, Modrovics János, Mórocz Mihály, Borbély László, Péti Szilveszter, Szalay Gábor, Suly Endre, Hammerschmidt Ernő, Fröhlich József, Lehmann József, Stefanics Kálmán, Jármí Kőmives György, Weisz Rezső, Hübsch Ernő, Popp Béla, Takács László és Reichenfeld Gyula tart. zászlósokat; *egészégügyi hadnaggyá* Sente Varga János tart. e. ő. zászlóst.

— **Elmentek a barátok.** Jeleztük előző számunk egyikeben, hogy a veszprémi barátok a háború tartamára elhagyják a veszprémi házat. A páterek és laikus testvérek már rendeltetési helyükön vannak. *Meszes* Polikárp a régi házfőnök még városunkban tartózkodik, de már utazásra készül ő is, hogy a többi után — ha ideiglenesen is — búcsút mondjon a zárdának, melyben oly hosszú időn át töltötte be az előjárói tisztét. A rendtartomány főnöke Bucsuszentlászlóra helyezte, ahol csendes nyugalomban tölti napjait. A barátok távozásával az egyházközség gondoskodott az istentisztelet ellátásáról a Ferenciek templomában. Az intézkedés lényege a későbbi végleges rendezésig a következő: Hétköznapokon a reggel hatórai szentmise megmarad, de csak az iskolai év tartamára. Vasár- és ünnepnapokon a délutáni nyolc és fél órai gyórkor mondanai szokott szentmiseket tovább is megtartják. Reggel 6 órakor is lesz szentmise, a nagy szünidő kivételével. A délutáni ájtatosságok elmaradnak, mert a hívőknek a székesegyházban és a többi templomokban bő alkalmuk van, hogy a könyörgéseken résztvehessenek.

— **A veszprémi Szinpartoló Egyesület** javára folyó hó 23-án csütörtökön rendezti jótékony célú előadását a színtársulat. Szinre kerül az elmúlt év legnagyobb drámai sikere a „Névtelen asszony.” — Ennek a szenzációs drámanak nézetei egyetlen előadásában a társulat java erői vesznek részt Hevessy Mariskával és Majthényi Lászlóval a tömegben. De jelentős szerepekhez jutottak Krémer Jenő, Gulás és a fiatal Deák Lőrinc is. Nemcsak a Szinpartoló Egyület, de a kitűnő dráma és joggal számíthat a nagyközönség érdeklődésére.

— **Akinek lisztje f. hó 15-ével elfogyott,** jelentkezzék a városházán, ahol kap liszticédulát. Ezzel felveszik a városi közellátottak közé. Részükre a Haditermény r.-t. utalja ki a lisztmennyiséget.

— **Színházi iroda hírei.** A veszprémi színtársulat vasárnap és hétfőn ünnepi előadásokat rendez. Első este a világhíres *Gólem* operettet adják, míg hétfőn este a *Szulamith* kerül színre. A délutáni meseiket helyi előadásokon a *Nebánt virág*-ot és *Tatárjárás*-t játsszák. Kedden a *Bernát bácsi* bohózat, szerdán a *Bolond* című opera, pénteken a *Drótotlót* van soron. Szombaton Hevessy Mariska tiszteletére ünnepi előadásul a *Vasgyáros* kerül színre.

— **Néppünnyély — vásárbazár — kabaré — tárgysorsjáték.** A vöröskereszt egyet veszprémi megyei választmánya és veszprémi fiókja Veszprémben szeptember 9-én az Erzsébet-jelvényben, kedvező idő esetén a színházban a vöröskereszt egyet javára nagy néppünnyélyt és fényes 8 sátoros vásárbazárt rendez, melyre már ezúttal felhívjuk közönségünk figyelmét. A szomszédos községek közönségét is szívesen látják. Kéri a vezetőséget, hogy ajándék tárgyakat küldjenek a játékba, melyeket *Schmidt* Lajosné urnő fogad el.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter földi, dr. *Radovics* Lajos m. kir. igazságügyi miniszteri támsztizet kir. büntető-intézetí fogalmazóvá, a X. évi osztályba kinevezte Budapestben és szolgálati feladataira az igazságügyi m. kir. minisztériumban rendelte be.

— **Nyugdíjalap.** *Neumayer* Károly önköltségnyugdíjalapjait kéri.

— **Életmentés.** *Gadl* Károly, a helybeli Közgazdasági Bank Takp. r.-t. könyvelője a saját élete kockáztatásával kimentette a Balatonból egy tudójóvs folyótan sebesült s már-már fuldokló hadnagyot. Értésülésünk szerint a bátor életmentőt kitüntetésre terjesztették fel.

— **A hősök árváinak.** Dr. *Rédey* Gyula káptalani helynök legutolsó körleveleiben felhívja a lelkeskedő papsgót, hogy Szt. István ünnepén elesett hőseink javára gyűjtést rendezzen. A múlt évi hasonló eljárás tekintélyesen emelte a honv. minisztérium hadsegélyző hivatalának árva-alapját. Népünk mindig megértette, hogy a háború sújtottjai között legszomorúbb azok sorsa, akik árvaságra jutottak. Ezenek hálájá meg azt a kiöntött drága vért, mely oly bőségesen folyt el a harcmezőkön.

— **Gazdasági szükséglet.** A hivatalos lapban már megjelent a gazdasági szükséglet beszerzésére vonatkozó miniszteri rendelet. Mivel Veszprém városa e tekintetben is úgy van, mint a házisükséglettel, kérelmezte a minisztériumtól, hogy a vásárlási engedélyt terjesszék ki a veszprémi és enyingi járásokra. A város kérte egyúttal, hogy folytathassa a sertéshizlalást. Ezernégy-száz sertés hizlalását tervezik. Ha ezt a kért nem teljesítik, úgy a város abban az irányban tesz lépéseket, hogy mint földbirtokosnak engedélyez-zék bizonyos számú sertés hizlalását. Mennyi valószínűleg meg ezekből a tervekből, természetesen attól függ, hogy milyen tartalom lesz az engedélyezés.

— **Hajókirándulás.** Az almádi kör a múlt csütörtökön sikerült hajókirándulást rendezett Fonyódra. Az utra százötvenen vállalkoztak. A kirándulók a szép időjárás mellett elgyönyörködtek a vidék szépségeiben s a kellemes Balaton szép emlékeit vitték otthonukba.

— **A gabonavásárlási rendelet** nehézség elé állítja a beszerezni kívánt, amikor csak a saját községének, vagy városának termelőitől engedélyezi a gabona megvételét. Mindenféleképpen kérelmezték a minisztériumot, hogy az engedélyt terjessze ki szélesebb körre. Értésülésünk szerint e tekintetben most folynak a tárgyalások. A közönség a közel jövőben értesül a kormány intézkedéséről.

— **Tanítók özvegyei.** Hősi halált halt tanítók özvegyei részére a fél évi özvegyei fizetés a katonai végellátáson felül kiszolgáltatandó. — Csupán az özvegyi segély esik a katonai végellátással szemben korlátozás alá.

— **Uj ovodák.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy Veszprémben a III-ik állami ovoda szervezendő, továbbá átveendő Pápán egy magánovoda. Rendelkezés történt ugyanott egy új állami ovoda felállítására; ezenkívül a Veszprém vármegye területén új állami ovodák létesítését határozta el a miniszter: Ajkarendek, Balatonkenese, Nagytelek, Városlőd és Bakony-csernye községekben. A két utóbbi községben két-két állami ovodát állítanak fel.

— **Tűzvész.** F. hó 16-án Olaszfalu községben *Pégl* János olaszfalusi gazda cséplőgépjé ki-gyulladt. A tűz átcapott az épületekre, minek következtében több lakóház az összes melléképületekkel, gépekkel, baromfival, a termés és takarmány egy részével rövid időn belül a lángok martaléka lett.

— **Uj utadók.** Az utépitési alapokból és egyéb rendelkezésre álló forrásból ez ideig nem tudták a vasutakhoz vezető utakat eléggé jó karban tartani. Ezért a kereskedelmi miniszter leiratot intézett a vármegyékhez, hogy a vasuti állomásokhoz vezető utak építésére és fenntartására a feladott teherárk után utóvámot szedjen. — A vármegyéknek adatainak összeállítását az egyes állomásokon feladott árúk adatainak beszerzésével most kezdte meg az államépítészeti hivatal.

— **Szólók állása.** A szőlők boggyói gyorsan fejlődnek és hólyagosodnak, a szőlőmunkások befejezéshez közelednek. Szűret valószínűleg korábban lesz, mint más éveken. Állati kártevők vagy elemi csapások nem fordultak elő. A lisztbarmat szünőfélben van. Középtermés várható. Borkészlet csekély. Bor ára hektoliterenkint 360—400 kor. Borkereslet élénk.

— **Hirdetmény.** A városi adóhivatal ezen-nel felszólítja mindazokat az adózókat, akik az 1909. évi XI. t.-c. 26. §-a értelmében esedékes adótorozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény köz-hírtételtől számítva 8 napon belül, vagyis e hó 24-ig a városi pénztárnál annál is inkább fizessék

be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indítani. Amíg a folyó évi kivetések be nem fejeztetnek, a múlt évi arányban teljesítendő a befizetések. Hasonlóképpen tartoznak fizetni a múlt évben jövedelmi adóval megrovottak és a birtokrendezési tagosítási költ-séggel hátralekos földtulajdonosok. Városi adó-hivatal.

— **Suly László biztosítási és bankirodája** Veszprém, Szabadi-utca 3. Elfogad az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* főképviselőjében élet-, baleset-, járadék-, tűz-, jég- és szavatossági biztosításokat. Takarékpénztári, gyáripari és egyéb rész-vénytársasági valamint vállalati részvényeket, érté-k állampapirokat, hadikölcsönkötvényeket saját számlára vásárol és forgalmi áron elad. *Ösztölyorsjegy* elad.

— **SERTÉSOLAT** keresek megvételre. Cím a kiadóhivatalban.

Ertesítők.

3. Az Angolkisasszonyok értesítője.

Az Angolkisasszonyok veszprémi intézetében háromféle tanfolyam van: négy évfolyamu tanító-nőképző-intézet, négy osztályu polgári leányiskola párhuzamos osztályokkal belső és külső növendékek számára és hatosztályu elemi iskola.

A nagy gonddal összeállított értesítő összefoglalja a három tanfolyam adatait. Megkapóan leendőletes sorok vezetik be a füzetet I. Ferenc Józsefről. A benső gyász szavai örökökik meg után néhai bibornok megyéspüspökünk emlékét. Majd a gyász után az öröm himnusza szárnyal. Az igazgató ékes ünnepi beszédében fejte ki a nemzet boldog közérzését az ifjú király trónralépése és koronázása alkalmából.

E messze híres írtetnek is voltak háborus vonatkozásai. A világharc a gyűlölet véres ostromával csapkodja a népet és csak ott lassodik, ott szűnik meg, ahol az emberszeretet isteni ragyogása, békes, áldozatos életet övez. Ez intézet is föltárta kapuit, termeit, helyet adott sebesülteknek, fáradtan menekülteknek s más egyéb munkával is enyhíteni törekedett a háborus gyötrelmeket. Kicsinyek, nagyok versenyeztek a kötőfür forgatásában. S ez a röszaligetből emelkedő nemes vetékedés fáradhatatlanná, kedvessé tette a munkát, amely 130 kg. pamutból már karácsonyra kész harisnyát szolgáltatott a katonaságnak. A tanítónőjelöltek a háztartásban s a sebesültek vacsorájának elő- és elkészítésében buzgólkodtak. A növendékek a háborus gyűjtésben is szép példát mutattak. Katonák karácsonyfájára 400, a magyar Vöröskeresztnek 120, a bulgár Vöröskeresztnek 30 koronát gyűjtöttek. Gyengédségüknek, a honleányi szép érzésnek mutatták meg jelét azzal is, hogy november hó 1-én kószorut helyeztek a hősök sírjára.

A tanítónőképző-intézetnek az igazgató s két világi tanérőn kívül tiz okl. tanárőneje. Be-íratkozott 138, vizsgálatot tett 134 növendék. A magánvizsgázók száma 31. Az I. osztályba járt 35 (22 belső és 13 külső), a II. osztályba 36 (26 belső és 10 külső), a III. osztályba 30 (11 belső és 19 külső), a IV. osztályba 33 (15 belső és 18 külső) növendék. Az I. osztályról tizenhárman, a II. osztályról tizenketten tettek magánvizsgát. A növendékek között a magántanulókkal együtt 153 növendék volt 15—20 éves.

Családi származása névze 36 növendék tisztviselőnek, 30 tanárnak és tanítóknak, 26 iparosnak, 23 más értelmiségnek, 31 magánzónak s 15 birtokosnak leánya. Illetőség névze a növendékek 30 vármegyéből valók. Volt növendék Horvátországból, Ausztriából s Romániából is. Az intézetnek 20 növendéke élvezett jótéteményt 4390 kor. értékben. Minthogy az intézetnek önképzőkörre nincs, a növendékek az ifj. leányegyesületben fejthetik ki önképzést szolgáló szellemi munkát. Tanítónői oklevelet kapott 33 növendék. Az intézet VI. o. gyakorló-iskoláját *Günther* Jolán polg. isk. tanárőne vezette. Az iskolának 32 tanulója volt.

A polg. leányiskolában a hitoktatókkal s énektanárral együtt tizenkét tanérő működött. A külső növendékek iskolájába járt 38 első o., 46 második o., 28 harmadik o. és 37 negyedik osztályu, összesen 149 növendék. A belső növendékek polg. iskolájának összesen 45 tanulója volt.

Az intézet elemi iskolájába összesen 111 külső növendék járt. A bentlakó növendékek száma 120 volt s közülük 74 tanítónőképzőbe, 45 polg. iskolába s egy elemi iskolába járt.

Az intézetben fennálló Mária-kongregáció a múlt iskolaévben ünnepelte 25 éves jubileumát. Az értesítő leközli a kongregáció prézesének, Engelhardt Ferenc igazgatójának szép ünnepi beszédét is. Az értesítőben, melyet ugyancsak az igazgató állított össze, a jövő iskolaévre vonatkozó részletes utmutató van mind a három tanfolyam részére.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok a jó ismerősök és jó barátok, kik felejtethetetlen drága kis

LILIKÉNK

elhunytaival résztvevők soraikkal felkerestek, virágokat küldtek és a temetésen megjelentek, vagy egyébként nyilvánították ki részvétüket, fogadják családunk nevében is hálás köszönetemet.

INCZE KÁLMÁN
gyógyszerész.

IRODALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világkrónikával” együtt 8 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félévre 2 korona 40 fillér.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félévre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnikai legremekesebb specialitásokat. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Anyakönyvi kivonat.

Születés

Molnár Károly ácssegéd és Osvald Mária fia Sándor r. k. — Banthauer Ignác kalapos iparos és Gvárdián Mária leánya Mária Etel r. k. — Lendvay Imre népművész és Baranyai Erzsébet fia Imre István r. k. — Jelinek Sándor szobafestőiparos és Payer Mária fia Károly István r. k. — Horváth József mív. fűtőházi munkás és Szoboszlai Teréz leánya Erzsébet.

Halálozás.

1916. jul. 2. Kovács Gusztáv zenész hősi halált halt katoná 19 éves. — Hajek Györgyné Németh Veróna napszámosnő r. k. 67 éves. — Herceg Mária napszámosnő ref. 58 éves. — Özv. Benkő Józsefné Gircses Julianna napszámosnő r. kath. 62 éves. — Gligorics Sztankó g. k. 30 éves. — Surugli Ilona r. k. 4 hónapos. — Hapi-Ilona Anna r. k. 7 hónapos. — Link József harisnyakötősegéd r. kath. 37 éves. — Márki Mihályné Schindler Erzsébet napszámos neje r. k. 45 éves. — Valentovics Márton r. k. 7 hónapos. — Feith János r. k. 11 hónapos. — Steigler Anna r. kath. 19 hónapos.

Házasság.

Devecz József (özv.) napszámos r. k. és Harácski Erzsébet (özv.) szakácsnő r. kath.

FASZENET a vevő zsákjaiban legfeljebb 20 mm.-át egy vevőnek egyszerre szállít, ugyanott kubikos és házi TALICSKA is kapható, FAVILLÁT már most is szállítok. Teljes vagonrakomány faszenhez szállítási igazolvány kell. KLEIN GYULA, Barcs, Uj-utca 31V.

Vasuti menetrend.

Indul Székesfehérvár felé:

Veszprém reggel 7 ó 05 p
Jutas „ 7 ó 27 p
Veszprém d. u. 4 ó 08 p
Jutas „ 4 ó 55 p

Indul Dombóvár felé:

Veszprém reggel 7 ó 05 p
Jutas „ 8 ó — p
Veszprém d. u. 2 ó 27 p
Jutas „ 3 ó 45 p

Indul Alsóörs felé:

Veszprém éjjel 4 ó 24 p
Veszprém d. u. 12 ó 55 p
Veszprém d. u. 5 ó 10 p

Indul Czellődörök felé:

Veszprém d. e. 10 ó 10 p
Jutas „ 10 ó 50 p
Veszprém d. u. 2 ó 27 p
Jutas „ 3 ó 02 p

Indul Győr felé:

Veszprém éjjel 3 ó 05 p
Jutas „ 3 ó 23 p
Veszprém d. e. 10 ó 10 p
Jutas „ 11 ó — p

Indul Veszprém felé:

Székesfehérvár d. e. 9 ó 26 p
Székesfehérvár d. u. 1 ó 32 p
Győr éjjel 3 ó 27 p
Győr délben 12 ó — p
Ujdombóvár éjjel 3 ó 20 p
Ujdombóvár d. u. 2 ó 15 p
Almádiöreghegy d. u. 3 ó 13 p
Almádiöreghegy este 8 ó 26 p

APRÓHIRDETÉSEK.

BORELADÁS. 30—40 hektoliter balatonmelléki ó-bor eladó. Cim megtudható e lap kiadóhivatalában.

Plébániára házvezetőnőnek ajánlkozik a háztartás minden ágában jártas intelligens nő. Cime a kiadóhivatalban.

Bor

6 hektó 1916. évről
literenkint 4 kor.

eladó.

Dr. Hassenstab Schiffner
Balatonfüred fürdő

Egy 5 lóerős
benzinmotor
és egy 80 cm. átmérőjű
köves daráló
alkalmas gazdaságok és híz-
laldák számára, eladó.
Cim: KERTÉSZ BÉLÁNÁL
Veszprém (villamos-telep).

Eladó ház, mely áll két 3 szobás lakásból, nagy udvar, kert és mellékhelyiségekből. — Bővebbet a tulajdonosnál Annatér 4. szám.

Ház eladás.

A Kossuth Lajos-utcában lévő Mozgai-féle ház
szabad kézből eladó.

A ház tehermentes. Akinek vételi szándéka van, felkérem, hogy vételi szándékát velem a vételár megjelölésével zárt borítékban 1917. év szeptember hó 1-nek déli 12 órájáig tudatni sziveskedjék. Az eddigi ígéret összege 55.000 korona.

Dr. Csomasz Béla ügyvéd
Veszprém.

Eladó ház.

A Fejérvári József-utcában levő 16. sz., ugynevezett Králl-féle ház eladó. Bővebb felvilágosítást ad

Hirschfeld Béla

Veszprém.

Bérelnek

5—6 évi időtartamra, mintegy 15—20 kila — várostól nem nagy távolságban levő — jobb minőségű szántóföldet. Trágyám van. Ajánlatokat kér
Gösy György, Veszprém.

Üzletszerzők

fix fizetés ésapidij javadalmazással havi díj fizetéses orvosi vizsgálat nélküli életbiztosítások szerzésére kerestetnek. Kezdetek (nőket is) beoktatunk. Írásbeli ajánlatok: Gazdak Biztosító Szövetkezete budapesti Vezérképviselte Budapest, Kálmán-tér 10. szám alá intézendők.

Veszünk legmagasabb áron tisztán kezelt akáemézet, lépesmézet, sárgaviaszt
Polacsek Fülöp és Fia
Nyirbátor.

Ház eladás.

Veszprém a belvárosban egy nagyobb emeletes ház eladó.

Veszprém a Jeruzsálem-hegyen, a Báthory-utcában, a volt Holles-féle telken 2 kétszobás ház és 1 házhely eladó.

Bővebb felvilágosítás — szíveségből — nyerhető Veszprém, Szabadi-utca 3. sz. Biztosítási iroda.

BUTOR,
zongora, szőnyeg és egyéb berendezés megvételre kerestetik. Cim a kiadóban.

Eladó ház.

Veszprém, a Hosszu-utca végén, az Eszterházi-utca 2. számú ház
szabad kézből eladó.

A házon — mely három részből áll — van 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra, 1 pince, 1 nagy műhely, raktár, 2 felszer és 2 udvar. — Az utcáféli lakás bolti helyiséggé is átalakítható. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az ugyanott lakó tulajdonosnál.

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

NÉMETH KÁROLY

polgári és egyenruhaszabó
a Korona-szálló átellenében.

Elfogadok a szakmamba
vágó mindenféle munkát,
igazitásokat és felvasa-
lásokat. Viselt ruhákat
becserélek és azokat ki-
javitva, szegényebb sor-
suaknak eladom.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges
Borokban, Pézsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.

Hentesáruk, Sajtok

Friss és Déligyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsíz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlőcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdíszebb kiví-
telig — pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. ZONGORÁK javítását és han-
golását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölk.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnehezebb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkék,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmányborí-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas cimos vizsgálá-
pok, tet-szészertírti menáti-égben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek

Telefon 61

Veszprém

Telefon 61